

De Mobiele Tandzorgbus

Toegankelijke mondzorg en kansen voor internationale tandartsen

Den Haag

DE HAAGSE
HOGESCHOOL

Centre of Expertise
**Governance of
Urban Transitions**

Leren, werken en ervaring opdoen

In deze brochure laten we een initiatief van gemeente Den Haag zien: de mobiele tandzorgbus in de regio Haaglanden. De bus is een leerwerkplek waar internationale tandartsen die wachten op hun BIG-registratie onder begeleiding van BIG-geregistreerde tandartsen praktijkervaring kunnen opdoen. Waar internationale tandartsen elders vaak nog niet aan de slag kunnen, krijgen zij hier de mogelijkheid om te leren en te werken.

Tegelijkertijd biedt de tandzorgbus laagdrempelige mondzorg aan kwetsbare inwoners, zoals dak- en thuislozen en mensen zonder aanvullende tandartsverzekering, die vaak moeilijk toegang hebben tot tandheelkundige zorg. In de bus kunnen zij terecht voor advies, preventieve mondzorg en basisbehandelingen.

Een initiatief met meervoudige opbrengst: triple win

De mobiele tandzorgbus is een initiatief van gemeente Den Haag en richt zich op drie maatschappelijke opgaven: het verkleinen van gezondheidsverschillen, het benutten van onbenut talent en het verlichten van de druk in een sector met personeelstekorten.

De bus maakt deel uit van een bredere regionale aanpak waarin verschillende urgente vraagstukken samenkomen. Enerzijds is er een groeiende groep kwetsbare inwoners met beperkte toegang tot mondzorg. Anderzijds zijn er internationale tandartsen en tandartsassistenten die, in afwachting van hun BIG-registratie, hun kennis en ervaring nog niet volledig kunnen inzetten op de Nederlandse arbeidsmarkt. De bus vormt voor hen een eerste stap richting professionele integratie. Tegelijkertijd groeit de vraag naar tandartsen en zorgpersoneel door bevolkingsgroei, vergrijzing en personeelstekorten. De tandzorgbus laat zien hoe één initiatief meerdere maatschappelijke uitdagingen tegelijk kan aanpakken.

"Ik ben blij dat ik mensen kan helpen die de tandarts niet kunnen betalen"

De ervaringen van internationale tandarts Awaab Mohammed

Awaab Mohammed is 27 jaar oud, geboren in Nederland en is na de middelbare school verhuisd naar Sudan om daar tandheelkunde te studeren. Na zijn diploma Tandheelkunde had Awaab in Sudan zijn eigen praktijk geopend maar is later vanwege de oorlog vertrokken uit Sudan. Hij is gaan werken als tandarts in verschillende landen in het Midden-Oosten zoals Egypte, Verenigde Arabische Emiraten en Saoedi-Arabië.

Na vele jaren ervaring op te hebben gedaan besloot hij om terug te keren naar Nederland om als tandarts aan de slag te gaan en zijn vrienden en familie weer te zien. Na het indienen van meerdere sollicitaties waarbij er steeds werd gevraagd om een BIG-registratie, welke hij niet had, kwam hij via een vriend in contact met de mobiele tandzorgbus van gemeente Den Haag. In deze bus kreeg Awaab de mogelijkheid om te leren en te werken. Nu werkt hij al enkele maanden als internationale tandarts en biedt hij (nood)hulp aan mensen die de tandarts niet kunnen betalen.

Awaab wist eerst niet wat hij kon verwachten van een praktijk op wielen: "Eerst dacht ik dat het gewoon een (tandarts)praktijk was, maar toen las ik in de groepschat dat we in een bus gaan rijden. Hij zei: "Hoe gaan ze deze praktijk laten rijden?" Maar toen hij de tandzorgbus zag vond hij het leuk dat de bus van de Haagse markt tot de Leyweg kan rijden.

Het is wel krap in de bus vanwege de beperkte ruimte, maar daar is hij al aan gewend. Voor hem is de tandzorgbus een gunstige gelegenheid om werkervaring op te doen in Nederland terwijl hij wacht op de BIG-toets in september, want net als vele andere tandartsen staat Awaab op de wachtlijst.

Awaab vindt het belangrijk om patiënten te kunnen helpen die geen tandartsverzekering kunnen betalen:

“Het is eigenlijk een goede kans voor mij om hier te werken. Je weet wel, mondzorg is geen lucht, het is gewoon belangrijk voor je lichaam. Mensen zijn dakloos of komen uit een oorlogsgebied en hebben dan geen geld om naar de tandarts te gaan. Dan ben ik blij dat ik kan helpen.”

Inclusieve zorg

Tandartszorg is niet meer opgenomen in het basispakket van de zorgverzekering, wat betekent dat mensen met weinig inkomsten de tandarts zelf moeten betalen. Lukt dat niet, dan gaan mensen niet, blijkt uit een panel van ‘Hart van Nederland’.

“Ik ben jaren niet bij de tandarts geweest omdat ik het niet kon betalen”

Patiënt tijdens interview van Hart van Nederland (SBS6)

Eén op de vijf Nederlanders vermijdt de tandarts om de hoge kosten ([Hart van Nederland](#)) blijkt ook uit onderzoek in opdracht van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en de laatste cijfers vanuit de monitor Mondgezondheid van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu [RIVM] (RIVM, 2025).

De begeleidende tandartsen zien ook de noodzaak van deze bus:

“Veel mensen met een krap budget gaan pas naar de tandarts bij problemen, vaak met hoge kosten tot gevolg. Het is zorgwekkend want dit leidt tot achterstallig onderhoud en soms schrijnende situaties”

Tandarts

De tandzorgbus geeft toegang tot goede mondzorg voor de meest kwetsbaren in onze samenleving.

De mobiele tandzorgbus laat zien dat een inclusieve arbeidsmarkt mogelijk is, dichtbij mensen, flexibel georganiseerd en met directe impact.

Wat het internationale tandartsen brengt:

Voorbij een complex en traag traject

Het traject dat internationale tandartsen van buiten de Europese Unie moeten doorlopen om hun beroep in Nederland te mogen uitoefenen, is complex en traag en vooral gericht op het vaststellen van ‘deficiënties’ ten opzichte van de Nederlandse opleiding.

In de tandzorgbus krijgt internationaal talent mogelijkheden om direct op hun eigen opleidingsniveau te werken. De borging van kwaliteit vindt plaats doordat het Nuffic hun diploma's, vaardigheden (ESCO) en ervaringen vooraf in kaart brengt.

Dat nieuwkomers ook kennis, ervaring en vaardigheden meebrengen waarmee de zorg in Nederland zijn voordeel kan doen, zeker ook gezien de steeds meer diverse patiëntenpopulatie, telt in dit mooie initiatief mee.

De Nederlandse taal en het vakjargon leren

Voor internationale tandartsen is het belangrijk om de Nederlandse taal te leren en ook om Nederlandstalig vakjargon op de juiste manier te leren gebruiken. Vaak vertalen internationale tandartsen vakjargon direct uit het Engels en dan begrijpt de patiënt niet goed wat ermee wordt bedoeld.

Tandartsbegeleiders stimuleren het spreken van Nederlandse taal onder de internationale tandartsen door niet in het Engels te praten met de internationale tandartsen en te ondersteunen in simpele communicatie met patiënten:

“We spreken in het Nederlands met elkaar en dat moet je ook stimuleren. Het is ook belangrijk om in eenvoudig Nederlands met patiënten te communiceren. Maar ook voor vakjargon hebben we Nederlandse woorden die de patiënten niet kennen. Dat is ook interessant en goed om te leren, want hoe doe je dat dan?”

Begeleidende tandarts

Bovendien wordt de kwaliteit van zorg voor kwetsbare groepen in de samenleving verbeterd:

"Een patiënt had al een jaar lang pijn en slikte verschillende medicijnen en pijnstillers om de pijn te onderdrukken, wat uiteindelijk niet meer hielp. Hij werd geholpen in de tandzorgbus en was zo blij en opgelucht. Dan wordt de kwaliteit van leven van zo'n man echt veel beter. Zo kunnen we veel voorbeelden geven"

Gemeentemedewerker

Laagdrempelige en toegankelijke zorg

Patiënten ervaren de tandzorgbus als laagdrempelig, toegankelijk en als waardevolle voorziening. Patiënten voelen zich gezien en opgelucht, omdat ze geen (hevige) pijn meer ervaren. Gebitsproblemen worden gelijk gereinigd en aangepakt:

"Een patiënt had al een jaar lang pijn en slikte verschillende medicijnen en pijnstillers om de pijn te onderdrukken, wat uiteindelijk niet meer hielp. Hij werd geholpen in de tandzorgbus en was zo blij en opgelucht. Dan wordt de kwaliteit van leven van zo'n man echt veel beter. Zo kunnen we veel voorbeelden geven."

Gemeentemedewerker

"Vooral pijnklachten proberen we meteen te behandelen, maar ook werken we preventief door het gebit schoon te maken, mondzorg is ook belangrijk. En gaatjes natuurlijk. Noodhulp en voorlichting, meer kunnen we niet doen in de bus omdat het toch beperkt is wat wij kunnen bieden. Maar daar zijn sommige patiënten al heel erg blij mee."

Begeleidende tandarts

"Onze patiënten zijn heel divers en we hebben internationale tandartsen in de bus die spreken meerdere talen, zoals ook Arabisch en Turks en dat is gewoon heel erg prettig."

Internationale tandarts

Andere (werk)culturen en wederzijds leren

Het werken in Nederland vraagt voor internationale tandartsen ook aanpassing aan andere omgangsvormen tussen arts en patiënt. In Nederland staat gezamenlijke besluitvorming centraal en hebben patiënten vaak een actieve rol. Patiënten willen graag meedenken en tandartsen gaan in gesprek met patiënten om samen te beslissen. Dat kan elders anders zijn:

"In Nederland heb je vaak mondige patiënten, dat betekent dat we op gelijk niveau met mensen omgaan. Dat is voor de internationale tandartsen ook aanpassen. De patiënten daar lezen niets. De arts beslist en heeft gelijk, maar hier is dat niet. Hier kunnen patiënten zich inlezen via internet en dan komen ze met moeilijke vragen. Hoe daarmee om te gaan, dat moeten ze ook leren."

Begeleidende tandarts

Ook de (beroep)status van een arts kan in Nederland anders zijn dan in verschillende landen:

“In Suriname bijvoorbeeld, daar heeft een arts een bepaalde positie, daar is hij bijna een godheid. En wat de dokter zegt, dat is zo. Hier zijn tandartsen maar ‘gewone’ mensen. Als ik hier op straat loop dan weet niemand wie of wat ik ben, maar als ik in mijn land ben, dan weet iedereen, dat is die dokter.”

Internationale tandarts

De aanpak:

Leren en begeleiden in de praktijk

Met de tandzorgbus wil gemeente Den Haag zowel het onbenut arbeidspotentieel van internationale tandartsen beter benutten als de toegang tot tandheelkundige zorg voor kwetsbare groepen verbeteren. De mobiele tandzorgbus fungeert als een verbindend en praktijkgericht model. Internationale tandartsen maken “on the job” kennis met de Nederlandse gezondheidszorg, werkprocessen en professionele standaarden. Het traject draagt daarmee bij aan een betere voorbereiding op en doorstroom richting BIG-registratie.

Internationale tandartsen doen werkervaring op in klinische vaardigheden en verdere professionele ontwikkeling. Zo worden er bijvoorbeeld meertalige anamneses afgenomen waarbij internationale tandarts en/of tandartsassistenten een gezondheidsvragenlijst invult samen met de patiënt. Deze meertalige aanpak, waar onder andere Nederlands, Engels, Turks en Arabisch wordt gesproken, draagt bij aan een toegankelijke en inclusieve zorgomgeving voor uiteenlopende patiënten uit diverse doelgroepen.

Buddysysteem en begeleiding

De internationale tandartsen worden tijdens werk ‘on the job’ begeleidt door een buddy, dit is Nederlands opgeleide tandarts met een BIG registratie. Dit betekent dat er altijd een BIG geregistreerde tandarts als begeleider meedenkt en meekijkt met het werk van de internationale tandarts. Er wordt in de bus geleerd en gewerkt volgens de landelijke richtlijnen. Begeleiding vindt plaats via het Entrustable Professional Activities [EPA] structuur: een systeem waarin tandartsen worden begeleid in vaardigheden en per professional wordt vastgelegd en bekeken welke taken zij zelfstandig mogen en kunnen uitvoeren. Ieder semester vindt er een evaluatie plaats. Het valt internationale tandartsen op dat iedereen die betrokken is bij de tandzorgbus een grote inzet toont. Zo vertelt een internationale tandarts het volgende:

“Wat mij direct opviel toen ik hier begon, was dat iedereen zich oprecht inzet voor de beste begeleiding en best mogelijke resultaten, zowel internationale als begeleidende tandartsen en het management. Iedereen is bereid om elkaar te helpen, te begeleiden en te ondersteunen. Er is blijkbaar veel vraag, als je ziet hoeveel mensen er op de tandzorgbus afkomen.”

Internationale tandarts

Samenwerking met ministerie, gemeente en maatschappelijke middenveld

Gemeente Den Haag, De Haagse Hogeschool, zorginstellingen en het NUFFIC werken samen om nieuwkomers te begeleiden naar werk in de zorg.

De [Participatiewet](#) (die per 1 januari 2026 is aangescherpt) is in Nederland bedoeld om iedereen, inclusief nieuwkomers te ondersteunen bij het vinden van werk en het meedoen in de samenleving. De gemeente heeft hierin een grote rol.

Het Nuffic zorgt voor een uitgebreide diplomawaardering en validatie van diploma's en eerder opgedane (werk)ervaringen van internationale tandartsen en internationale tandartsassistenten.

De Haagse Hogeschool volgt het initiatief met praktijkgericht onderzoek met als doel beleidslessen te trekken en waar nodig acties in te zetten om op basis van data bij te sturen. Zo werden er bijvoorbeeld vragen gesteld aan initiatiefnemers, gemeente Den Haag en het CIBG en KNMT over bijvoorbeeld (rand)voorwaarden en verzekeringen. Studenten vanuit De Haagse Hogeschool, Erasmus universiteit en Universiteit Leiden zijn hierbij betrokken.

Verantwoorde rebellie

Het initiatief en de organisatie van de mobiele tandzorgbus is een mooi voorbeeld van wat in bestuurskundig onderzoek wordt aangeduid als verantwoorde rebellie (Wallenburg, et al., 2021). Dit begrip verwijst naar initiatiefnemers die binnen bestaande systemen ruimte zoeken om maatschappelijke doelen te realiseren, ook wanneer regels, structuren of werkwijzen daar niet vanzelfsprekend op aansluiten.

Het is belangrijk om ruimte creëren om samen anders te handelen. Echte verandering begint niet bij regels, maar bij mensen. Bevlogen sleutelfiguren – die durven denken tussen de regels en soepel manoeuvreren binnen systemen – zijn cruciaal om beweging te creëren.

In een land waar controle, procedures en verantwoording centraal staan, is juist die “verantwoorde rebellie” nodig om vastgelopen structuren in beweging te krijgen. Niet door regels te negeren, maar door ze anders toe te passen in dienst van een hoger doel.

Onze oproep aan regionale zorgorganisaties

Durf anders te kijken, want anders kijken is anders doen. Investeer in de mensen die er al zijn – internationale zorgmedewerkers die in Nederland wonen, willen bijdragen en beschikken over kennis en ervaring die van waarde kunnen zijn voor de zorgpraktijk.

Dit project is tot stand gekomen, in samenwerking met:

Den Haag

DE HAAGSE
HOGESCHOOL

Centre of Expertise
Governance of
Urban Transitions

En mede mogelijk gemaakt door de sponsors:

